

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 16

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardag 22. apríl 1950

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárið

24 Árg.

ARBEIDARAFELAGIÐ

»FYLKING«, TVØROYRI, 35 ÁR

25. apríl — týsdagin í næstu viku — hevur arbeidarafelagið „Fylking“ á Tvøroyri 35 ára hátíðarveitslu sína.

Tvörámennt vóru fyrstir av føroyskum arbeidarum at stovna arbeidarafelag.

Teir vóru undangongumenn á hesum øki, og tað kann við fullum rætti sigast um teir, at teir síðani hava gingið á odda í teirri føroysku arbeidarafylkingini.

Tað mundi neyvan vera av tilviljum, at fyrsta arbeidarafelag varð stovnað júst á Tvøroyri. Heldur man tað hava verið so, at har á plássinum var gloppið millum arbeidsgevara og arbeidara størst. Har vóru stór og peningasterk handelsfeløg við stórum virkjum bæði á sjógvi og á landi — og arbeiddi treyt ikki. Býurin stóð í góðum vøkstri; men livikorini og líkindini fyri arbeidarafjöldina vóru langt frá góð. — Arbeidararnir sá sjálvir, at hetta fór ikki at bera til. Teir máttu taka sær um reiggj, um teir skuldu fáa bót kor sínj nakað munandi — aðrir gjördu tað ikki fyri teir.

Ti, at arbeidararnir á Tvøroyri vóru eina harðast troðkaðir av øllum føroyskum arbeidarum í Føroyum, ti, at teir áttu viljan og evnini til at fylkjast, og ti at teir áttu menn, ið torðu at seta seg á oddan og bróta næsar fyri teirri føroysku arbeidarafjöldini, ti, og einans ti, varð fyrsta føroyska arbeidarafelag stovnað júst á hesum plássi. —

Tað mundi helst vera á Tvøroyri, sum tað var so manga aðra staðni í Føroyum, har ið arbeidarafeløg seinni vórðu stovnað — at arbeidsgevararnir lóust at vera bilsnir, og teir vóru firtnir beinan vegin, teir hoyrdu um stovnan av arbeidarafelögum: Hvør hevur hoyrt slíkt? var tá mangan sagt: skulu arbeidsmenn koma og siga okkum, hvat vit skulu geva í lön fyri okkara

arbeid? Ja, hetta tóktist teimum óhoyrt næsadjarvt. Væl hövdu teir frætt um arbeidarafeløg aðrastaðni burturi; men at slík spilla skuldi koma í tað føroyska fólkið, ið altíð hevði verið eitt gudsóttandi fólk — lýðið móti óvrigheitini, ið sett var at ráða yvir tí. — Hetta ljóðaði so fullkomuliga ört í oyrum teirra.

Men skjótt fingur teir at siggja, at álvara lá aftanfyrir.

Tað vórðu tung tøk, teir menn máttu taka, sum stóðu á odda fyri tí nýstovnaða arbeidarafelagnum á Tvøroyri. Hetta skilja vit best, tá vit hugsa um, at enn tann dagin í dag, fáa menn, ið staðið hava frammi í stríðnum fyri arbeidarafjöldini, at merkja hvussu trupult tað t. d. kann vera ymsa staðni at fáa

lönararbeid, sjálvt um nógv arbeid er til á plássinum.

Men arbeidararnir á Tvøroyri bardu seg fram til betri livikor, og var mangan stríðið hart, so gjördist sigurin eisini so mikið dýrabærari. Tað samanhald, Tvørá arbeidarar sýndu hesi fyrstu tungu stríðsárin, er undrunarvert. Men tað mátti eisini stímbra undangongumenninar, at arbeidarafjöldin aðrastaðni í oyggjunum varnaðist stríð teirra og tók undir við teimum og stovnaðu arbeidarafelag. Longu árið eftir varð t. d. Havnar arbeidsmannafelag stovnað.

So gingu eini 10—12 ár. Tá byrjaðu niðurgongutíðirnar av

álvara. Tey stóru handilshúsin og virkini fóru av knóranum — eitt fyri og annað eftir. Og Tvøroyri varð eitt av teim plássum, ið harðast varð rakt av teim ringu tíðunum. Arbeidarin sá, at hetta fór ikki at bera til. Her mátti nakað gerast, um býurin ikki skuldi verða avtoftaður.

Og tá kapitalurin einki vildi gera — ella einki kundi gera — ja, so máttu teir sjálvir royna.

Tað var eitt tungt tak fyri hesar menn, sum í langar tíðir hövdu gingið vinnuleysir; men teir fóru undir at skapa sær sjálvum livilíkindi við at royna at seta eitt nýtt, stórt virki á stovn. Teir byrjaðu á berum (Frh. síðu 4).

HVÍLDARLØTUR FYRI FISKIMENN

Í Noreg hevur verið nógv talað um hvíldarløtur fyri fiskimenn umborð á skipunum. Mangan hevur verið arbeitt so hart og so leingi uttan hvíld og svøvn, at menn hava ikki orkað at hildið áfram við fiskiskap;

á slíkan hátt. Hava tí norskir fiskimenn kravt, at so skuldi skipast við lóg, at fiskimenningu ta hvíld umborð á skipunum, ið teim kravdust. Serliga hava menn latið illa at hvíldini, teir hava fingið umborð á linubátunum.

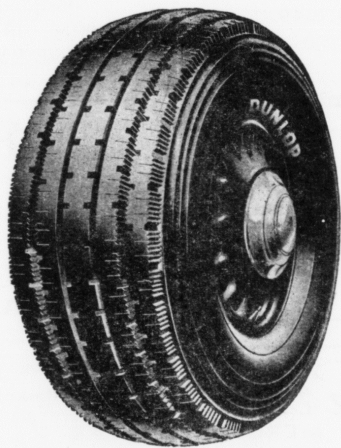
Um dagirnar frættist, at linubátarnir, ið veiða skuldu í Grønlandi, ikki kundu fáa nógv mikið av góðum sjófólki, og sagt varð, at hetta komst av, at alt ov mikið varð lagt á teir. Her mátti tí gerast nakað, og úrslitið fyriliggur longu: Semja er finin í lag um, at fiskimenn á linubátum skulu hava minst 6 timars samanhangi hvíld um samdøgríð gerandisdagar og 18 timars hvíld um samdøgríð sunnu- og haldigagar.

London

6000 havnaarbeidarar í London streika. Streikan stavar frá at nakrir limir ið hövdu luttikið í streikuni móti teim kanadisku skipunum í vetur, ikki hava fingið arbeidi aftur. Menn vænta, at enn fleiri havnaarbeidarar fara at streika, og at streikan fer at breiða seg eisini til aðrar bretskar havnar.

Nobelprísurin

Í desember mánað í ár verða 50 ár síðani, Nobelgrunnurin varð stovnaður. Allir teir, nobelpristakarar, ið á lívi eru, eru boðnir til eina hátíðarlíga samkomu í Stockholm í desember mánaða.

PERSÓNVOGNA-, LASTVOGNA-
DEKK og SLANGUR

ALLAR STØDDIR Á GOYMSLU

Th. Pauli Christiansen
Telf. 446.